

Snakk om etikk

Fritt tannlegevalg:

Fungerer det alltid til pasientens beste?

 ANJA MICHAELIS, NTFS ETIKKRÅD

§ 6: En pasient må fritt kunne velge tannlege. Tannlegen kan avslå å ta en pasient under behandling når det foreligger rimelig grunn for dette.

I utgangspunktet har alle fritt tannlegevalg. Likevel kan tannlegen avslå å ta en pasient under behandling. Saklig grunn for det er når tannlegen på grunn av stor arbeidsbelastning ikke tar imot nye pasienter. At pasienten er kjent som en notorisk dårlig betaler kan være en grunn, men der må tannlegen ha sikre holdepunkter for at antagelsen er riktig (Tidende 2006; 116; 743) En annen saklig grunn er når pasienten har opptrådd truende og skapt frykt hos behandler.

Der det er mulig bør tannlegen unngå å ha nære relasjoner til sine pasienter og heller anbefale vedkommende å få behandling hos en kollega. I et land som Norge, med mange områder der det bor lite folk og det er lange reiseveier til neste tannlege, er det selvsagt at det ikke alltid er mulig å henvise til en kollega. Dette gjør det enda viktigere at vi tannleger er bevisst vår rolle, og prøver å skille mellom privatliv og en behandlingssituasjon.

En annen vanskelig situasjon er der pasienten har utestående hos tannlegen og ønsker å få akuttbehandling. Her kommer tannlegen fort i et dilemma, der man på den ene siden må passe på å få betaling for utført behandling, og på den annen side plikter til å gi øyeblikkelig hjelp der det er påtrengende nødvendig (§7).

§6a Innkalling, varsel eller annen personlig henvendelse til pasienter kan bare gjøres hvis det på forhånd er gjort avtale om dette, med mindre annet følger av offentlige bestemmelser. En tannlege må ikke sende ut reklame til pasienter som er på recall-liste uten at det er inngått avtale om dette.

Etikkrådet mener at avtalen om recall går ut på dato dersom tannlegen ikke gjør noe aktivt for å vedlikeholde avtalen. Det vil innebære at dersom en slutter å kalle inn en pasient i det avtalte intervallet,

opphører avtalen. Pasienten kan ikke pålegges noen plikter i denne sammenheng, som å måtte si fra til tannlegen dersom en ikke ønsker å stå på listen lenger.

Pasienter som tilhører tannhelsegruppe A, det vil si barn og unge mellom 0 og 18 år vil få innkalling av Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT). DOT er pålagt å gi et oppsøkende tilbud til gruppen. Pasienter i tannhelsegruppe C1 og C2 må velge tilbudet. Retten til fritt tannlegevalg for disse gruppene er redusert. Pasientene får som regel tilbud i et tannhelsedistrikt der det ofte er svært begrenset utvalg av tannleger. Ønsker pasienten å få behandling hos annen tannlege enn de ansatte i DOT må en selv betale for behandling. De pleietrengende pasientene kan ikke fortsette hos sin faste tannlege hvis de ønsker å få tilbud om gratis tannpleie. Takker de nei til det offentlige tilbudet mister de samtidig trygderettighetene.

Som privatpraktiserende tannlege kjenner en ofte sine pasienter svært godt og oppdager forandringer i pasientens helsetilstand. Det er naturlig å spørre om vedkommende mottar hjemmesykepleie og dermed har rettigheter i det offentlige. Vi er pliktige å informere pasienten om sine rettigheter.

§9 Tannlegen skal hjelpe sine pasienter til å oppnå økonomiske rettigheter og ytelser som følger av lovgivning.

Tannlegen skal overfor institusjoner som dekker helseutgifter medvirke til at pasienten ikke skaffes uberettiget økonomisk eller annen fordel.

I noen tilfeller kan det oppleves som urettferdig at pasienter i høy alder og med skrantende helse skal være nødt til å skifte tannlege for å oppnå sine rettigheter. Friske eldre pasienter kan få veldig god støtte gjennom folketrygden. Et eksempel er behandling med dekkprotese på to implantater i underkjeven. Denne typen behandling har i studier vist seg å forbedre pasientenes livskvalitet betydelig (Gjengedal 2014). Hvis vi mistenker at en eldre pasient som tilhører tannhelsegruppe C ikke vil

få likeverdig behandling i DOT, kan fristelsen for en privatpraktiserende tannlege være stor til å «ikke vite noe om hjemmesykepleie». Tannlegen kan havne i et dilemma mellom å ville pasientens beste og å følge de etiske reglene § 9.

Dato for ikrafttredelse av Lov om Tannhelsetjenesten er 1.1.1984. Siden da har tannhelsefaget endret seg en del. Det er blitt veldig vanlig å utføre omfattende protetiske restaureringer og implantatbehandling.

Mye av tannbehandlingen blir utført av spesialister. Andel av eldre med egne tenner har steget og de eldre pasienter har helt andre krav til tannbehandling enn for nesten 40 år siden. Det er ikke over hele landet garantert at DOT kan gi et slikt tilbud, noe som kan skyldes mangel på spesialister eller ikke god nok finansiering.

Muligens trenger loven en reform, der pasientens behov settes mer i fokus og alle pasienter får mulighet til fritt valg?

Send dine tanntekniske arbeider digitalt til Sverige

Är du intresserad? Kontakta oss för mer information.
Skicka ett mail till michael@tumbadental.se

